

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับต่อโครงการเกษตรอินทรีย์ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดปทุมธานี โดยผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคม เศรษฐกิจและอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดปทุมธานี

การวิเคราะห์สภาพทางสังคม เศรษฐกิจและอื่นๆที่เกี่ยวข้องของเกษตรกรปรากฏตามตารางที่ 4.1-4.10 ดังนี้

1.1 เพศ อายุและระดับการศึกษา

ตารางที่ 4.1 เพศ อายุ และระดับการศึกษาของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จังหวัดปทุมธานี

n = 158

สภาพทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	121	76.6
หญิง	37	23.4
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 35	13	8.3
35 -49	75	47.5
50 -64	47	29.7
65 -79	21	13.3
มากกว่า 80	2	1.2
ต่ำสุด = 20 สูงสุด = 90 เฉลี่ย = 45		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน. = 12.47		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 158		
สภาพทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	3	1.9
ประถมศึกษา	131	82.9
มัธยมศึกษาตอนต้น	17	10.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย	5	3.2
ปวส. หรืออนุปริญญา	1	0.6
ปริญญาตรี	1	0.6

ผลการวิเคราะห์ เพศ อายุและระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปผลได้ ดังนี้
 เพศ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 76.6 เป็นเพศชาย และ ร้อยละ 23.4 เป็นเพศหญิง
 อายุ เกษตรกร ร้อยละ 47.5 มีอายุระหว่าง 35-49 ปี รองลงมา ร้อยละ 29.7 มีอายุ
 ระหว่าง 50-64 ปี และ ร้อยละ 8.3 มีอายุต่ำกว่า 35 ปี โดยเกษตรกรมีอายุต่ำสุด 20 ปี อายุสูงสุด
 90 ปี และอายุเฉลี่ยของเกษตรกรคือ 45 ปี

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกเกษตรกรผู้ปลูกข้าวส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาใน
 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 82.9 รองลงมาได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็น
 ร้อยละ 10.8 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็น ร้อยละ 3.2 ได้รับการศึกษาระดับอนุปริญญา
 และปริญญาตรีมีจำนวนเท่ากันที่ ร้อยละ 0.6 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ศึกษาคิดเป็น ร้อยละ 1.6

1.2 ประสิทธิภาพในการทำเกษตรอินทรีย์ /สมาชิกในครัวเรือน / แรงงานในครัวเรือน

ตารางที่ 4.2 ประสิทธิภาพการทำเกษตรอินทรีย์/ สมาชิกในครัวเรือน /แรงงานในครัวเรือน

n = 158

สภาพทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสิทธิภาพทำเกษตรอินทรีย์		
ไม่มีประสิทธิภาพ	12	7.6
- ขี้ว	103	65.2
- พืชไร่	4	2.5
- พืชผัก	11	7.0
- มีมากกว่าหนึ่งชนิด	28	17.7
สมาชิกในครัวเรือน (คน)		
1- 2	14	9.0
3 - 4	51	32.2
5 - 6	71	45.0
7 - 8	21	13.2
มากกว่า 9	1	0.6
ต่ำสุด = 1 สูงสุด = 9 เฉลี่ย = 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.56		
แรงงานในครัวเรือน(คน)		
1	27	17.1
2	90	57.0
3	31	19.6
4	8	5.1
5	2	1.2
ต่ำสุด = 1 สูงสุด = 5 เฉลี่ย = 2.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.81		

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการทำเกษตรอินทรีย์/ สมาชิกในครัวเรือน /แรงงานในครัวเรือนสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ประสิทธิภาพในการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรไม่มีประสิทธิภาพในการทำเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 7.6 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง มีประสิทธิภาพในการทำเกษตรอินทรีย์ในด้านการปลูกข้าว ร้อยละ 65.2 และเกษตรกรมีประสิทธิผลการทำกับพืชมากกว่า 1 ชนิด ร้อยละ 17.7 รองลงมา ได้แก่การทำเกษตรอินทรีย์ในพืชผัก และพืชไร่ คิดเป็น ร้อยละ 7.50 และ ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

สมาชิกในครัวเรือน เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-6 คน คิดเป็น ร้อยละ 45.0 รองลงมา ร้อยละ 32.2 มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน และ ร้อยละ 13.2 มีสมาชิก 7-8 คน ตามลำดับ โดยมีสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สมาชิกสูงสุด 9 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.79 คน

แรงงานในครัวเรือน เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 57.0 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2 คน รองลงมา ร้อยละ 19.6 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือน 1 คน ร้อยละ 17.1 และจำนวนแรงงานในครัวเรือน 4 คน ร้อยละ 5.1 โดยมีจำนวน แรงงานต่ำสุด 1 คน สูงสุด 5 คน และมีจำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.16 คน

1.3 การเข้ารับการอบรมการทำเกษตรอินทรีย์/ ประโยชน์จากการทำเกษตรอินทรีย์/
การนำความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ไปเผยแพร่

ตารางที่ 4.3 การเข้ารับการอบรม/ ประโยชน์ / การเผยแพร่ การทำเกษตรอินทรีย์

n=158		
รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การอบรมการทำเกษตรอินทรีย์		
ไม่เคยรับอบรม	29	18.4
เคยรับการอบรม	129	81.6
ประโยชน์การทำเกษตรอินทรีย์และการใช้ปุ๋ยชีวภาพ		
มาก	15	9.5
ปานกลาง	117	74.1
น้อย	22	13.9
ไม่ได้ประโยชน์	4	2.5
การนำความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ไปเผยแพร่		
มาก	4	2.5
ปานกลาง	73	46.2
น้อย	70	44.3
ไม่ได้ประโยชน์	11	7.0

ผลการวิเคราะห์การเข้ารับการอบรม/ ประโยชน์ / การเผยแพร่ การทำเกษตรอินทรีย์
ของกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

การเข้ารับการอบรมการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเคยเข้ารับการ
อบรมการทำเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 81.6 และที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมการทำเกษตรอินทรีย์
ร้อยละ 18.4

ประโยชน์จากการทำเกษตรอินทรีย์หรือการใช้ปุ๋ยชีวภาพในการในการปลูกพืช
เกษตรกร ร้อยละ 74.1 มีความคิดเห็นว่าการทำเกษตรอินทรีย์และการใช้ปุ๋ยชีวภาพสามารถทำให้
เกิดประโยชน์ได้ในระดับปานกลาง และ ร้อยละ 13.9 เกษตรกรมีความเห็นว่าการทำเกษตร
อินทรีย์และการใช้ปุ๋ยชีวภาพเกิดประโยชน์ในระดับน้อย โดยมีเกษตรกร ร้อยละ 9.5

มีความคิดว่าการทำเกษตรอินทรีย์สามารถทำให้เกิดประโยชน์ได้ในระดับมาก และ ร้อยละ 2.5 มีความคิดว่าการทำเกษตรอินทรีย์และการใช้ปุ๋ยชีวภาพไม่ได้ประโยชน์

การนำความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ไปเผยแพร่เกษตรกร ร้อยละ 46.2 สามารถนำความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ไปเผยแพร่ได้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.3 สามารถนำความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ไปเผยแพร่ได้ในระดับน้อย ร้อยละ 7.0 ไม่นำความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ไปเผยแพร่ และเกษตรกรที่นำความรู้ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ไปเผยแพร่ต่อในระดับมาก ร้อยละ 2.5

1.4 พื้นที่ทำการเกษตร / พื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์

ตารางที่ 4. 4 พื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์

n=158		
รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)		
พื้นที่ตนเอง	81	51.3
เช่าบุคคลอื่น	55	34.8
ของตนเองและเช่า	22	13.9
พื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ (ไร่)		
น้อยกว่า 5	64	40.5
6-10	47	29.8
11-15	38	24.0
16-20	8	5.1
มากกว่า 20	1	0.6
ต่ำสุด = 1 สูงสุด = 30 เฉลี่ย = 8.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.90		

ผลการวิเคราะห์พื้นที่ทำการเกษตร / พื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

พื้นที่ทำการเกษตร เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นของตนเอง ร้อยละ 51.3 และเกษตรกรที่เช่าที่ดินเพื่อทำการเกษตร ร้อยละ 34.8 โดยมีเกษตรกร ร้อยละ 13.9 มีที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเองและเช่าเพิ่มเพื่อทำการเกษตร

พื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 40.5 ที่มีพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่พื้นที่เล็ก ๆ จนถึง 5 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 29.8 มีพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์รวม 6-10 ไร่ และ ร้อยละ 24.0 ที่มีพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ 11-15 ไร่ ร้อยละ 5.1 มีพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ 16-20 ไร่ และร้อยละ 0.6 เกษตรกรที่มีพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์มากกว่า 20 ไร่ โดยเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรอินทรีย์ต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 30 ไร่ พื้นที่เฉลี่ย 8.41 ไร่

1.5 ประเภทของปุ๋ยที่ใช้ในรอบปี / ค่าใช้จ่ายในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในรอบปี / การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 4.5 การใช้ปุ๋ย/รายจ่ายการใช้ปุ๋ยในรอบปี และการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช/กำจัดแมลง
n=158

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การใช้ปุ๋ยในรอบปี		
ใช้ปุ๋ยอินทรีย์	11	7.0
ใช้ปุ๋ยเคมี	16	10.1
ใช้ปุ๋ยทั้ง 2 อย่าง	131	82.9
รายจ่ายการใช้ปุ๋ยในรอบปี		
ไม่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์	16	10.1
ใช้ปุ๋ยอินทรีย์	142	89.9
น้อยกว่า 5,000	33	23.3
5,001-10,000	51	35.9
10,001-15,000	21	14.7
15,001-20,000	19	13.3
มากกว่า 20,000	18	12.6
ต่ำสุด=1,000 สูงสุด = 150,000 เฉลี่ย = 12,256.96		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 14410.37.90		
ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี	11	6.9
ใช้ปุ๋ยเคมี	147	93.1
น้อยกว่า 15,000	46	13.3
15,001-30,000	52	35.4
30,001-45,000	16	10.9
45,001-60,000	20	13.6
มากกว่า 60,000	13	8.8
ต่ำสุด = 4,000 สูงสุด = 250,000 เฉลี่ย = 30,291.14		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 28970.07		
ประสิทธิภาพการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช/กำจัดแมลง		
ไม่เคยใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช/กำจัดแมลง	0	0.0
เคยใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช/กำจัดแมลง	158	100.0

ผลการวิเคราะห์ประเภทของปุ๋ยที่ใช้ในรอบปี / ค่าใช้จ่ายในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในรอบ / การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ประเภทของปุ๋ยที่ใช้ในรอบปี เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในรอบปีที่ผ่านมาใช้ทั้งปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 82.9 และใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 10.1 และร้อยละ 7.0 ใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพียงอย่างเดียว

รายจ่ายการใช้ปุ๋ยในรอบปี เกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 89.9 และเกษตรกรที่ไม่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 10.1

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เกษตรกรมีรายจ่ายในการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ในรอบปี ร้อยละ 35.9 มีรายจ่าย 5,001-10,000 บาท และร้อยละ 23.3 มีรายจ่ายต่ำกว่า 5,000 บาท โดยรายจ่ายระหว่าง 10,001-15,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 14.7 รายจ่ายระหว่าง 15,001-20,000 บาท ร้อยละ 13.3 และเกษตรกรที่มีรายจ่าย มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 12.6 โดยค่าใช้จ่ายปุ๋ยอินทรีย์ในรอบปี ต่ำสุด 1,000 บาท สูงสุด 150,000 บาท เฉลี่ย 12,256.96 บาท

การใช้ปุ๋ยเคมี เกษตรกรมีรายจ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมี ระหว่าง 15,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.4 รายจ่ายระหว่าง 45,001-60,000 บาท ร้อยละ 13.6 รายจ่ายระหว่าง 30,001-45,000 บาท ร้อยละ 10.6 และรายจ่ายการซื้อปุ๋ยเคมีมากกว่า 60,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 8.8 โดยรายจ่ายต่ำสุด 4,000 บาท สูงสุด 250,000 บาท รายจ่ายเฉลี่ย 30,291.14 บาท

การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเคยใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

1.6 การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ / แหล่งที่มาของปุ๋ยอินทรีย์ / แรงงานทางการเกษตร

ตารางที่ 4.6 ประเภทของปุ๋ยอินทรีย์ที่ใช้ แหล่งที่มาของปุ๋ยอินทรีย์ และแรงงานทางการเกษตร

n = 158

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การใช้ปุ๋ยอินทรีย์		
ไม่ใช้	11	6.9
ใช้	147	93.1
ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดผง	0	0.0
ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดน้ำ	12	8.2
ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดเม็ด	66	44.9
ใช้ปุ๋ยอินทรีย์หลายชนิดร่วมกัน	69	46.9
แหล่งที่มาของปุ๋ยอินทรีย์ที่ใช้		
ผลิตขึ้นใช้เอง	10	6.8
ซื้อสำเร็จรูป	108	73.5
ผลิตใช้เองและซื้อสำเร็จรวมด้วย	29	19.7
แรงงานที่ใช้ทางการเกษตร		
แรงงานในครัวเรือน	78	49.4
แรงงานจ้าง	6	3.8
แรงงานครัวเรือนและแรงงานจ้าง	74	46.8

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ / แหล่งที่มาของปุ๋ยอินทรีย์ / แรงงานทางการเกษตรของกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 93.1 และ ร้อยละ 6.9 ไม่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ โดยปุ๋ยอินทรีย์ที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างนิยมใช้ ได้แก่ การใช้ปุ๋ยหลายชนิด

รวมกัน ร้อยละ 46.9 รองลงมาได้แก่ผู้ประกอบการรายย่อย ร้อยละ 44.9 ชนินน้ำ ร้อยละ 8.2 โดยผู้ประกอบการรายย่อยไม่นิยมใช้

แหล่งที่มาของผู้ประกอบการรายย่อย กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการรายย่อย ร้อยละ 73.5 ผลิตภัณฑ์ใช้เองและผู้ประกอบการรายย่อย ร้อยละ 19.7 โดยผู้ประกอบการที่ผลิตผู้ประกอบการรายย่อยใช้เองทั้งหมด ร้อยละ 6.8

แรงงานทางการเกษตร เกษตรกรใช้แรงงานในการทำเกษตรในครัวเรือน ร้อยละ 49.4 ใช้แรงงานในครัวเรือนร่วมกับการจ้างแรงงาน ร้อยละ 46.8 และจ้างแรงงานในการทำเกษตร ร้อยละ 3.8

1.7 รายได้ในรอบปีจากภาคการเกษตร / รายได้จากการทำนา/ทำสวน/ทำไร่

ตารางที่ 4.7 รายได้จากการประกอบอาชีพในภาคการเกษตรในรอบปี

n=158

รายได้ภาคการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้จากการทำนา (บาท)	จำนวน 145 คน ร้อยละ 91.8	
น้อยกว่า 100,000	38	26.2
100,0001-200,000	74	51.0
200,001-300,000	21	14.5
300,001-400,000	5	3.5
มากกว่า 400,000	7	4.8
ต่ำสุด = 20,000 สูงสุด = 600,000 เฉลี่ย = 167,200.00		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 112569.80		
รายได้จากการทำสวน (บาท)	จำนวน 16 คน ร้อยละ 10.12	
น้อยกว่า 50,000	5	31.3
50,001-100,000	4	25.0
100,001-150,000	3	18.7
150,001-200,000	1	6.3
มากกว่า 200,000	3	18.7
ต่ำสุด = 20,000 สูงสุด = 240,000 เฉลี่ย = 11,360.00		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 19888.93		
รายได้จากการทำไร่ (บาท)		
250,000	1	0.6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรายได้จากการประกอบอาชีพในภาคการเกษตรในรอบปีของกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

รายได้ในรอบปีจากภาคการเกษตร เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีรายได้จากการประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมในรอบปีจากการประกอบอาชีพเกษตร ได้แก่ การทำนา ร้อยละ 91.8 การทำสวน ร้อยละ 7.6 และรายได้จากการทำไร่ ร้อยละ 0.6

รายได้จากการทำนา เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีรายได้จากการทำนาในรอบปี ระหว่าง 100,001-200,000 บาท ร้อยละ 51.0 รองลงมามีรายได้จากการทำนาไม่เกิน 100,000 บาท ร้อยละ 26.2 มีรายได้ระหว่าง 200,001-300,000 บาท ร้อยละ 14.5 และมีรายได้ระหว่าง 300,001-400,000 บาท ร้อยละ 3.5 และมีรายได้มากกว่า 400,000 บาท ร้อยละ 4.8 โดยเกษตรกรมีรายได้ ต่ำสุด 20,000 บาท สูงสุด 600,000 บาท รายได้เฉลี่ย 167,200 บาท

รายได้จากการทำสวน เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีรายได้จากการทำสวนในรอบปีไม่เกิน 50,000 บาท ร้อยละ 31.3 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 25 รายได้ระหว่าง 100,001-150,000 บาท และรายได้มากกว่า 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.7 เท่ากัน รายได้ระหว่าง 150,001-200,000 บาท ร้อยละ 6.3 โดยเกษตรกรมีรายได้ต่ำสุด 20,000 บาท สูงสุด 240,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 11,360.76 บาท

รายได้จากการทำไร่ เกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพการทำไร่ในรอบปี 1 ราย รายได้ 250,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 0.6

1.8 รายได้นอกภาคการเกษตรในรอบปี

ตารางที่ 4.8 รายได้จากภาคการเกษตรในรอบปี

n = 158		
รายได้นอกภาคการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร	49	31.1
รายได้จากการค้าขาย (บาท)	39	35.8
น้อยกว่า 25,000	8	20.5
25,001-50,000	14	35.9
50,001-75,000	2	5.1
75,001-100,000	8	20.5
มากกว่า 100,000	7	18.0
ต่ำสุด = 10,000 สูงสุด = 300,000 เฉลี่ย = 67,641.02		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 40510.08		
รายได้จากการรับจ้าง (บาท)	52	47.8
น้อยกว่า 22,000	19	36.5
22,001-44,000	16	30.8
44,001-66,000	5	9.6
66,001-88,000	10	19.2
มากกว่า 88,000	2	3.9
ต่ำสุด = 10,000 สูงสุด = 120,000 เฉลี่ย = 39,326.92		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 23729.70		
รายได้จากธุรกิจส่วนตัว (บาท)	16	14.6
น้อยกว่า 14,000	2	12.5
14,001-28,000	2	12.5
28,001-42,000	2	12.5
42,001-56,000	4	25.0
มากกว่า 56,000	6	37.5
ต่ำสุด = 10,000 สูงสุด = 432,000 เฉลี่ย = 71,062.50		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 37422.27		
รายได้จากรับราชการ (บาท)	2	1.8
ต่ำสุด = 48,000 สูงสุด = 60,000 เฉลี่ย = 54,000.00		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6093.84		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายได้จากนอกภาคการเกษตรในรอบปีของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

รายได้ในรอบปีจากนอกภาคการเกษตร เกษตรกรมีรายได้นอกภาคเกษตร ร้อยละ 68.9 ไม่มีรายได้ ร้อยละ 31.1

รายได้จากการค้าขาย เกษตรกรมีรายได้จากการค้าขาย ระหว่าง 25,001-50,000 บาท ร้อยละ 35.9 รองลงมามีรายได้น้อยกว่า 25,000 บาท และระหว่าง 75,001-100,000 บาท ร้อยละ 20.5 เท่ากัน และมีรายได้มากกว่า 100,000 บาท ร้อยละ 18.0 ระหว่าง 50,001-75,000 บาท ร้อยละ 5.1 โดยมีรายได้จากการค้าขายต่ำสุด 10,000 บาท สูงสุด 300,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 67,641.02 บาท

รายได้จากการรับจ้าง เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีรายได้จากการรับจ้างในรอบปีไม่เกิน 22,000 บาท ร้อยละ 36.5 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 22,001-44,000 บาท ร้อยละ 30.8 และระหว่าง 66,001-88,000 บาท ร้อยละ 19.2 รายได้ระหว่าง 44,001-66,000 บาท ร้อยละ 9.6 และมีรายได้มากกว่า 88,000 บาท ร้อยละ 3.9 โดยมีรายได้จากการรับจ้างต่ำสุด 10,000 บาท สูงสุด 120,000 บาท โดยรายได้เฉลี่ย 39,326.92 บาท

รายได้จากการธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีรายได้มากกว่า 56,000 บาท ร้อยละ 37.5 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 42,001-56,000 บาท ร้อยละ 25.0 และมีรายได้ไม่เกิน 14,000 บาท รายได้ระหว่าง 14,001-28,000 บาท และรายได้ระหว่าง 28,001-42,000 บาท ร้อยละ 12.5 เท่ากัน โดยมีรายได้จากธุรกิจส่วนตัว ต่ำสุด 10,000 บาท สูงสุด 432,000 บาท และรายได้เฉลี่ย 71,062.50 บาท

รายได้จากการรับราชการ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่รับราชการ และประกอบอาชีพเกษตรกรรวมไปในขณะเดียวกันจำนวน 2 ราย คิดเป็น ร้อยละ 1.8 โดยมีรายได้ต่ำสุด 48,000 บาท สูงสุด 60,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 54,000 บาท

1.9 แหล่งเงินทุนในการทำเกษตรอินทรีย์ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร

ตารางที่ 4.9 แหล่งเงินทุนในการทำเกษตรอินทรีย์

n =158		
รายการ	ร้อยละ	
แหล่งเงินทุนในการทำเกษตรอินทรีย์		
แหล่งทุนจากหลายแหล่งรวมกัน	83	52.5
เงินทุนตนเอง	62	39.2
กู้ยืมจากแหล่งอื่น	8	5.1
ได้รับการสนับสนุน	3	1.9
ไม่มีเงินทุน	2	1.3
การเป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร		
เป็นสมาชิกกลุ่มมากกว่า 1 กลุ่ม	133	84.2
กลุ่มเกษตรกร	21	13.3
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	4	2.5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแหล่งเงินทุนในการทำเกษตรอินทรีย์ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรของกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างใช้เงินทุนในการทำเกษตรอินทรีย์ในหลายแหล่งรวมกัน ร้อยละ 52.5 รองลงมาใช้ทุนของเกษตรกรเอง ร้อยละ 39.2 และกู้ยืมจากแหล่งอื่น ร้อยละ 5.1 ได้รับการสนับสนุน ร้อยละ 1.9 และไม่มีเงินทุน ร้อยละ 1.3

การเป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกของสถาบันทางการเกษตรมากกว่า 1 กลุ่ม ร้อยละ 84.2 รองลงมา เป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 13.3 และเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 2.5

1.10 ระดับแหล่งรับความรู้ ข่าวสารโครงการเกษตรอินทรีย์

ตารางที่ 4.10 ระดับแหล่งความรู้/ข่าวสารที่ได้รับจากโครงการเกษตรอินทรีย์

แหล่งความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ					$\bar{X}$	SD	ความหมาย
	1	2	3	4	5			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
วิทยุกระจายเสียง	87 (55.1)	25 (15.8)	21 (13.3)	19 (12.0)	6 (3.8)	1.93	1.22	น้อย
หนังสือพิมพ์	107 (67.7)	29 (18.4)	19 (12.0)	1 (0.6)	2 (1.3)	1.49	0.82	น้อยที่สุด
วารสาร	111 (70.3)	31 (19.6)	8 (5.1)	3 (1.9)	5 (3.2)	1.48	0.92	น้อยที่สุด
วิทยุโทรทัศน์	73 (46.2)	17 (10.8)	33 (20.9)	28 (17.7)	7 (4.4)	2.23	1.31	น้อย
เพื่อนบ้าน	59 (37.3)	19 (12.0)	56 (35.4)	20 (12.7)	4 (2.5)	2.31	1.17	น้อย
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ	18 (11.4)	18 (11.4)	105 (66.5)	8 (5.1)	9 (5.7)	2.82	0.90	ปานกลาง
เจ้าหน้าที่รัฐในส่วนอื่น ๆ	34 (21.5)	18 (11.4)	90 (57.0)	7 (4.4)	9 (5.7)	2.61	1.05	ปานกลาง
บริษัทเอกชนอื่น ๆ	124 (78.5)	27 (17.1)	3 (1.9)	3 (1.9)	1 (0.6)	1.29	0.66	น้อยที่สุด
ความรู้จากแหล่งอื่น ๆ	133 (84.2)	24 (15.2)	1 (0.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	1.16	0.38	น้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้/ข่าวสารที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่อโครงการเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

แหล่งความรู้/ข่าวสาร เกี่ยวกับโครงการเกษตรอินทรีย์ที่เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลาง มาจาก 2 แหล่ง ได้แก่ จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และเจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนอื่น ๆ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.82 และ 2.61 ตามลำดับ ส่วนแหล่งความรู้ที่ได้รับในระดับน้อย มาจาก 3 แหล่ง ได้แก่ เพื่อนบ้าน วิทยุโทรทัศน์ และ วิทยุกระจายเสียง ค่าเฉลี่ย 2.31, 2.23 และ 1.93 ตามลำดับ

แหล่งความรู้ที่ได้รับในระดับน้อยที่สุด มาจาก 4 แหล่ง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร บริษัทเอกชน และแหล่งความรู้อื่นๆ โดยมีค่าเฉลี่ย 1.49 , 1.48 , 1.29 และ 1.16 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การยอมรับด้านเทคโนโลยีโครงการเกษตรอินทรีย์ ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

การวิเคราะห์การยอมรับด้านเทคโนโลยีโครงการเกษตรอินทรีย์ ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ปรากฏตามตารางที่ 4.11-4.12 ดังนี้

2.1 การยอมรับเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์ในด้าน การเลือกพื้นที่เพาะปลูก / การเตรียมเมล็ด / การจัดการดิน / การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 4.11 การยอมรับเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์

n =158		
รายการ	ปฏิบัติ	ร้อยละ
การเลือกพื้นที่เพาะปลูก		
-พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินสูง	113	71.5
-พื้นที่ไม่มีการใช้สารเคมีปริมาณมากติดต่อกันเป็นเวลานาน	126	79.7
การเตรียมเมล็ดพันธุ์		
- เมล็ดพันธุ์ที่ได้มาตรฐานที่ผลิตจากแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์	55	34.8
- การเก็บรักษาโดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ปราศจากโรคแมลง	152	96.2
การจัดการดิน		
-ไม่เผาตอซัง ฟางข้าว และอินทรีย์วัตถุในแปลงนา	158	100
-เพิ่มอินทรีย์วัตถุโดยการปลูกพืชตระกูลถั่วในแปลงนา	158	100
- นำดินไปวิเคราะห์	152	96.2
- การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยมูลสัตว์ ปุ๋ยหมัก	148	93.7
การป้องกันกำจัดศัตรูพืช		
-ไม่ใช้สารสังเคราะห์ในการป้องกันกำจัดโรค	96	60.8
- การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อตัดวงจรการระบาดของโรคแมลง	151	95.6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการยอมรับเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์ในด้าน การเลือกพื้นที่ เพาะปลูก / การเตรียมเมล็ด / การจัดการดิน / การป้องกันกำจัดศัตรูพืช ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

การเลือกพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่ที่ไม่มีการใช้สารเคมีในปริมาณมากและใช้ใน ระยะเวลาติดต่อกันมานาน เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์ไปปฏิบัติ ร้อยละ 79.7 และ พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินสูง เกษตรกรยอมรับไปปฏิบัติ ร้อยละ 71.5

การเตรียมเมล็ดพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ที่เก็บรักษาโดยไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ ปราศจากโรคแมลง และเมล็ดวัชพืชปลอมปน เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีไปปฏิบัติ ร้อยละ 96.2 และการใช้เมล็ดพันธุ์ที่ได้มาตรฐานจากแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรยอมรับไปปฏิบัติ ร้อยละ 34.8

การจัดการดิน การจัดการดินก่อนเพาะปลูก โดยไม่เผาตอซัง ฟางข้าว และ อินทรีย์วัตถุในแปลงนา เกษตรกรยอมรับไปปฏิบัติทั้งหมด เช่นเดียวกับการเพิ่มอินทรีย์วัตถุใน แปลงนาโดยการปลูกพืชตระกูลถั่ว เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์ไปปฏิบัติทั้งหมด ส่วนการนำดินไปวิเคราะห์เพื่อหาความเหมาะสมในการเจริญเติบโตของพืช เกษตรกรยอมรับไป ปฏิบัติ ร้อยละ 96.2 และการใช้ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยมูลสัตว์ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด เกษตรกรยอมรับไป ปฏิบัติ ร้อยละ 93.7

การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อตัดวงจรการระบาดของ แมลง และสัตว์ศัตรูพืช เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์ไปปฏิบัติ ร้อยละ 95.6 และ การไม่ใช้สารสังเคราะห์ในการป้องกันกำจัดโรค และแมลงศัตรูข้าว เกษตรกรยอมรับไปปฏิบัติ ร้อยละ 60.8

2.2 การยอมรับโครงการเกษตรอินทรีย์ในด้าน ความยากง่ายของโครงการ / ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ

ตารางที่ 4.12 ระดับการยอมรับโครงการเกษตรอินทรีย์ในด้าน ความยากง่ายของโครงการ / ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ

n=158							
รายการ	ระดับการยอมรับต่อโครงการ					X̄	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ความยากง่ายของโครงการ ฯ							
- วัตถุประสงค์ที่นำมาใช้ เช่น ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยชีวภาพที่หาได้ง่ายในพื้นที่	1	13	29	105	10	3.69	มาก
	(0.6)	(8.2)	(18.4)	(66.5)	(6.3)		
- ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติตามโครงการ ฯ ไม่ยุ่งยาก	2	17	114	18	7	3.06	ปานกลาง
	(1.3)	(10.8)	(72.2)	(11.4)	(4.4)		
- วิธีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์สะดวกต่อเกษตรกร	2	15	87	44	10	3.28	ปานกลาง
	(1.3)	(9.5)	(55.1)	(27.8)	(6.3)		
ประโยชน์จริงเปรียบเทียบ							
- ต้นทุนการผลิตถูกกว่าสารเคมีและปุ๋ยเคมี	41	39	95	9	1	3.81	มาก
	(0.6)	(2.5)	(24.7)	(60.1)	(12.0)		
- ป้องกันแมลงศัตรูพืชได้ดีเช่นเดียวกับการใช้สารเคมี	2	73	65	8	10	2.68	ปานกลาง
	(1.3)	(46.2)	(41.1)	(5.1)	(6.3)		
- คัดค้านเมื่อเทียบกับการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี	0	10	33	90	25	3.82	มาก
	(0.0)	(6.3)	(20.9)	(57.0)	(15.8)		
- ความปลอดภัยของผู้บริโภคสูงกว่าสารเคมีและปุ๋ยเคมี	0	2	33	94	29	3.94	มาก
	(0.0)	(1.3)	(20.9)	(59.5)	(18.4)		

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการ	ระดับการยอมรับต่อโครงการ					$\bar{X}$	ความหมาย
	1	2	3	4	5		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		
- การรักษาสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้ดีกว่าการใช้สารเคมี	0	5	32	100	21	3.86	มาก
	(0.0)	(3.2)	(20.3)	(63.3)	(13.3)		
-สุขภาพอนามัยของผู้บริโภคดีขึ้นกว่าการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี	0	3	32	101	22	3.89	มาก
	(0.0)	(1.9)	(20.3)	(63.9)	(13.9)		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการยอมรับโครงการเกษตรอินทรีย์ เกี่ยวกับขั้นตอนในการปฏิบัติของโครงการ และประโยชน์เชิงเปรียบเทียบในการทำเกษตรอินทรีย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

การยอมรับความยากง่ายของโครงการฯ

การยอมรับของเกษตรกร เกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติตามโครงการใน ระดับมาก ได้แก่ การหาวัตถุดิบที่นำมาใช้ทำปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยชีวภาพได้ง่ายในพื้นที่ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.69 และการยอมรับในระดับปานกลาง ได้แก่ ขั้นตอนและวิธีการในการปฏิบัติตามโครงการเกษตรอินทรีย์ไม่ยุ่งยาก และวิธีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์มีความสะดวกต่อเกษตรกร โดยมีค่าเฉลี่ย 3.06 และ 3.28 ตามลำดับ

การยอมรับด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ

เกษตรกรมีการยอมรับด้านประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ระดับมาก ได้แก่ การทำเกษตรอินทรีย์ ทำให้ผู้บริโภคปลอดภัยกว่าการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี ค่าเฉลี่ย 3.94 การทำเกษตรอินทรีย์ช่วยให้สุขภาพอนามัยของผู้บริโภคดีขึ้นกว่าการใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมี ค่าเฉลี่ย 3.89 การทำเกษตรอินทรีย์จะช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้ดีกว่าการใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมี ค่าเฉลี่ย 3.86 การทำเกษตรอินทรีย์ทำให้ ดินดีขึ้นเมื่อเทียบกับการใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมี ค่าเฉลี่ย 3.82 และ ต้นทุนการผลิตถูกกว่าการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี ค่าเฉลี่ย 3.81 โดยการทำเกษตรอินทรีย์ใช้ป้องกันแมลงศัตรูพืชได้ดี เช่นเดียวกับการใช้สารเคมี และ ปุ๋ยเคมี การยอมรับของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.68

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรโครงการเกษตรอินทรีย์

การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรต่อโครงการ
เกษตรอินทรีย์ ดังนี้

3.1 ปัญหาโครงการเกษตรอินทรีย์ในด้าน ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ / ด้านสภาพพื้นที่

ตารางที่ 4.13 ปัญหาโครงการเกษตรอินทรีย์ในด้าน ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ / ด้านสภาพพื้นที่
/ ด้านน้ำ

ปัญหา	ไม่พบ ปัญหา (ร้อยละ)	พบปัญหา (ร้อยละ)	ระดับปัญหา			$\bar{x}$ ความหมาย
			1	2	3	
			จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	

ปัญหาความรู้ด้าน						
เกษตรอินทรีย์						
-ขาดความรู้ในการ	85	73	63	8	2	1.16
ใช้และการผลิตอย่าง	(53.8)	(46.2)	(86.3)	(10.9)	(2.5)	น้อย
ถูกต้อง						
-ขาดแคลนแหล่งผลิต	2	146	134	12	0	1.08
และแหล่งจำหน่าย	(7.6)	(92.4)	(91.7)	(8.2)	(0.0)	น้อย

ปัญหาด้านสภาพ						
พื้นที่ดิน						
-ดินขาดความอุดม	117	41	30	10	1	2.26
สมบูรณ์	(74.1)	(25.9)	(73.1)	(24.3)	(2.4)	ปานกลาง
-สภาพพื้นที่ไม่	9	149	122	26	1	1.18
เหมาะสมแก่การปลูก	(11.1)	(88.9)	(81.8)	(17.4)	(0.6)	น้อย
ข้าว						

ปัญหาด้านน้ำ						
- ขาดความรู้ในการ	8	150	136	14	0	1.09
จัดการน้ำอย่าง	(5.0)	(95.0)	(90.6)	(9.3)	(0.0)	น้อย
เหมาะสม						

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาด้าน ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์/ ด้านสภาพพื้นที่
สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ เกษตรกร ร้อยละ 53.8 ไม่พบปัญหาด้านการขาดแคลงความรู้
ด้านการใช้และการผลิตอย่างถูกต้อง และร้อยละ 46.2 พบปัญหาด้านการขาดแคลงความรู้ใน
ระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.16 ด้านการขาดแคลนแหล่งผลิตและแหล่งจำหน่าย เกษตรกรพบปัญหาใน
ระดับน้อย ร้อยละ 92.4 เฉลี่ย 1.08 และ ร้อยละ 7.6 ไม่มีปัญหาด้านการขาดแคลนแหล่งผลิต
และแหล่งจำหน่าย

สภาพพื้นที่ เกษตรกรร้อยละ 74.1 ไม่พบปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และ ร้อยละ
25.9 พบปัญหาในระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.26 ด้านสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการ เพาะปลูก
เกษตรกรพบปัญหาในระดับน้อย เฉลี่ย 1.18 และเกษตรกรไม่พบปัญหา ร้อยละ 11.1 และด้านน้ำ
เกษตร ร้อยละ 5.0 ไม่พบปัญหาการขาดความรู้ในการจัดการน้ำอย่างเหมาะสม โดยเกษตรกรพบ
ปัญหาในระดับน้อย เฉลี่ย 1.09

3.2 ปัญหาโครงการเกษตรอินทรีย์ ในด้านเมล็ดพันธุ์ข้าว / ด้านโรคแมลงศัตรูข้าว

ตารางที่ 4.14 ระดับของปัญหาโครงการเกษตรอินทรีย์ ในด้านเมล็ดพันธุ์ข้าว / ด้านโรคแมลงศัตรูข้าว

ปัญหา	ไม่พบ ปัญหา (ร้อยละ)	พบ ปัญหา (ร้อยละ)	ระดับปัญหา			$\bar{X}$ ความหมาย
			1	2	3	
			จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ปัญหาคาดการณ์						
เมล็ดพันธุ์ข้าว						
-ขาดความรู้ใน	0	158	48	110	0	1.69
การเก็บรักษาเมล็ด	(0.0)	(100.0)	(30.4)	(69.6)	(0.0)	ปานกลาง
พันธุ์ไว้ใช้						
-เมล็ดพันธุ์มีราคา	0	158	22	134	2	1.87
สูง	(0.0)	(100.0)	(13.9)	(84.8)	(1.3)	ปานกลาง
ปัญหาด้านโรค						
แมลงศัตรูข้าว						
-การระบาดของ	0	158	41	117	0	1.74
โรคข้าว	(0.0)	(100.0)	(25.9)	(74.1)	(0.0)	ปานกลาง
-การระบาดของ	10	148	132	16	0	1.10
แมลงศัตรูข้าว	(6.4)	(93.6)	(89.1)	(10.8)	(0.0)	น้อย
-การระบาดของ	3	155	39	114	2	1.76
วัชพืช	(1.9)	(98.1)	(25.1)	(73.5)	(1.2)	ปานกลาง
-การระบาดของ	3	155	23	132	1	1.89
สัตว์ศัตรูข้าว	(1.9)	(98.1)	(14.8)	(85.1)	(0.6)	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับของปัญหาโครงการเกษตรอินทรีย์ในด้านเมล็ดพันธุ์ข้าว/ด้านโรคแมลงศัตรูข้าว สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรพบปัญหาในระดับปานกลางได้แก่ เมล็ดพันธุ์มีราคาสูง และ การขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตเมล็ดพันธุ์และเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้ โดยมีค่าเฉลี่ย 1.87 และ 1.69 ตามลำดับ

2. ปัญหาด้านโรคแมลงศัตรูข้าว เกษตรกรพบปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัญหาด้านการระบาดของสัตว์ศัตรูข้าว ค่าเฉลี่ย 1.89 การระบาดของวัชพืช ค่าเฉลี่ย 1.76 และการระบาดของโรคข้าว ค่าเฉลี่ย 1.74 ส่วนปัญหาระดับน้อยได้แก่ การระบาดของแมลงศัตรูข้าว โดยมีค่าเฉลี่ย 1.10

3.3 ปัญหาโครงการเกษตรอินทรีย์ ในด้านการตลาด / ปัญหาด้านแรงงาน

ตารางที่ 4.15 ระดับของปัญหาโครงการเกษตรอินทรีย์ในด้านการตลาด / ปัญหาด้านแรงงาน

ปัญหา	ไม่พบ ปัญหา (ร้อยละ)	พบปัญหา (ร้อยละ)	ระดับปัญหา			$\bar{X}$ ความหมาย
			1	2	3	
			จำนวน	จำนวน	จำนวน	
			(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	

ปัญหาด้าน						
การตลาด						
-ราคาผลผลิตข้าว	114	44	35	9	0	1.20
ต่ำ	(72.2)	(27.8)	(79.5)	(20.4)	(0.0)	น้อย
-ขาดความรู้เรื่อง	1	157	63	90	4	1.62
กลไกการตลาดของ	(0.7)	(99.3)	(40.1)	(57.3)	(2.5)	น้อย
ข้าว						

ปัญหาด้านแรงงาน						
-ขาดแคลนแรงงาน	99	59	47	12	0	1.20
	(62.7)	(37.3)	(79.6)	(20.3)	(0.0)	น้อย
-ค่าจ้างแรงงานสูง	1	157	34	118	5	1.81
	(0.7)	(99.3)	(21.6)	(75.1)	(3.1)	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับของปัญหาโครงการเกษตรอินทรีย์ในด้านการตลาด/
ปัญหาด้านแรงงาน สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัญหาด้านการตลาด เกษตรกรพบปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ การขาดความรู้
เรื่องกลไกของตลาดข้าว และราคาผลผลิตข้าวต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 1.62 และ 1.20 ตามลำดับ
โดยเกษตรกรไม่พบปัญหาด้านราคาผลผลิตข้าวต่ำ และ การขาดความรู้เรื่องกลไกของตลาดข้าว
ร้อยละ 72.2 และ ร้อยละ 0.7 ตามลำดับ

2. ปัญหาด้านแรงงาน เกษตรกรพบปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ค่าจ้าง
แรงงานสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.81 รองลงมาพบปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ ปัญหาขาดแคลนแรงงาน
ค่าเฉลี่ย 1.20 และเกษตรกรไม่มีปัญหาด้านขาดแคลนแรงงาน ร้อยละ 62.7

3.4 ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวต่อโครงการเกษตรอินทรีย์

ตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวต่อโครงการเกษตรอินทรีย์

n=158

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1.ควรมีแปลงสาธิตโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมักชีวภาพ	25	15.82
2.ภาครัฐควรจัดประชุมชี้แจงแนะนำการใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างทั่วถึง	21	13.29
3.ให้รัฐช่วยเหลือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร	19	12.03
4.ให้รัฐช่วยเหลือเงินอุดหนุนจ่ายขาดให้กลุ่มเกษตรกรตามโครงการเกษตร อินทรีย์ ทุกกลุ่ม	18	11.39
5.ควรส่งเสริมให้มีการทำปุ๋ยอินทรีย์โดยการรวมกลุ่มกันทำ	16	10.13
6.การนำเกษตรกร ไปศึกษาดูงานที่ประสบความสำเร็จใน โครงการฯ	15	9.49
7.ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าดูแลแนะนำ ส่งเสริมอย่างใกล้ชิด	13	8.23
8.เสนอให้ใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์	11	6.96
9.ให้รัฐช่วยด้านการดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร(การเชื่อมโยงเครือข่าย)	8	5.06
10.ให้ช่วยเหลือด้านโรงเรือน และเครื่องจักร เกี่ยวกับการทำปุ๋ยอินทรีย์	7	4.43
11.เปลี่ยนอาชีพ	5	3.17

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวต่อ
โครงการเกษตรอินทรีย์ สรุปได้ ดังนี้

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโครงการเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 15.82 เสนอแนะให้ทำแปลงสาธิต
ในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ รองลงมาร้อยละ 13.29 เสนอแนะให้ภาครัฐจัดประชุมชี้แจง แนะนำการใช้
ปุ๋ยอินทรีย์อย่างทั่วถึง และ ร้อยละ 12.03 เสนอแนะให้รัฐจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อช่วยเหลือ
เกษตรกร และ ร้อยละ 11.39 เสนอให้รัฐช่วยเงินอุดหนุนจ่ายขาดให้กลุ่มเกษตรกรตามโครงการ
เกษตรอินทรีย์ทุกกลุ่ม สำหรับข้อเสนอแนะอื่นๆ เรียงตามลำดับจำนวนเกษตรกรที่ให้ข้อ
เสนอแนะจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ควรส่งเสริมให้มีการทำปุ๋ยอินทรีย์โดยการรวมกลุ่มกันทำ
การนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานที่ประสบความสำเร็จในโครงการฯ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าดูแล
แนะนำ ส่งเสริมอย่างใกล้ชิด เสนอให้ใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ ให้รัฐช่วยด้านการดำเนิน
ธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร(การเชื่อมโยงเครือข่าย)ให้ช่วยเหลือด้านโรงเรือนและเครื่องจักร เกี่ยวกับ
การทำปุ๋ยอินทรีย์ และเปลี่ยนอาชีพ